

**Силабус навчальної дисципліни
ОСНОВИ МІСТОБУДІВНОГО ПРОЄКТУВАННЯ І
РЕГІОНАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ**

підготовки	магістра
	<small>(назва освітнього ступеня)</small>
спеціальності	191 «Архітектура та містобудування»
	<small>(назва спеціальності)</small>
	ОПП «Архітектура та містобудування»
	ОНП «Архітектура та містобудування»
	<small>(назва освітньої програми)</small>

Статус дисципліни	варіативна
Мова навчання	українська
Факультет	архітектурний
Кафедра	архітектурного проєктування та містобудування
Контакти кафедри	каб. 457, вн. 4-88; міс. (056) 756-34-88
Викладачі-розробники	Воробйов В.В., к.арх., професор Швець І.А., ста. викладач
Контакти викладачів	vorobiov.viktor@pdaba.edu.ua shvets.iryana@pdaba.edu.ua
Розклад занять	https://pdaba.edu.ua/timetable/WSIGMA/APX/ROZKLADK.HTML#A1
Консультації	https://pgasa.dp.ua/department/arhprdz/#

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи містобудівного проєктування і регіональне планування» є варіативною дисципліною циклу професійної підготовки, є складовою вибіркової траєкторії «містобудування», спрямована на освоєння головних принципів комплексного врахування факторів, які впливають на містобудування і регіональне планування. Предметом вивчення дисципліни є територіальне планування як ступеневий процес, від вищого містобудівного рівня (національного та регіонального) до рівнів генерального плану міста, окремої частини міста, детального плану території. Приділяється увага важливим чинникам містобудівного проєктування: соціальним, екологічним, функціональним, законодавчим, естетичним, міждисциплінарним; а також комплексному підходу до містобудівного проєктування.

	Години	Кредити	Семестр
			I
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3	90
Аудиторні заняття, у т.ч.:	30		30
лекції	30		30
лабораторні роботи			
практичні заняття			
Самостійна робота, у т.ч.:	30		30
підготовка до аудиторних занять			
підготовка до контрольних заходів	16		16
виконання курсового проєкту або роботи			
виконання індивідуальних завдань			
опрацювання розділів програми, які не викладаються на заняттях	14		14
підготовка до екзамену			
Форма підсумкового контролю			залік

Мета вивчення дисципліни. Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи містобудівного проектування і регіональне планування» є набуття студентами теоретичних та практичних навичок у галузі урбаністики, містобудування та регіонального планування, розвиток аналітичних здібностей, формування практичних підходів до вивчення міського середовища та визначення подальших шляхів його розвитку

Завдання вивчення дисципліни. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розвиток сприйняття студентом містобудування і регіонального планування як міждисциплінарної науки та, одночасно, як методу наукового дослідження міського середовища за допомогою технічного, екологічного та соціального компонентів;
- усвідомлення соціально-екологічних проблем містобудування;
- пошук шляхів вирішення соціально-екологічних проблем та зміна парадигми;
- розуміння студентами принципів формування світової системи розселення як основи процесу урбанізації;
- вивчення процесу урбанізації, його характеру, специфіки та стадійності, як у загальносвітовому охопленні, так і в розрізі окремих країн та регіонів, виявлення спільних рис та особливостей.

Пререквізити дисципліни. «Нормативно-правові основи архітектурного проектування», «Екологічні проблеми архітектури». Зміст дисципліни «Основи містобудівного проектування і регіональне планування» є логічним продовженням дисципліни «Основи містобудування» і формує загальнонаукові та професійні компетенції рівня магістра з архітектури та містобудування. Початкова база студента до навчання – ступінь бакалавра.

Постреквізити дисципліни. «Основи і методи проектування рекреаційних зон», «Проектна практика»; «Науково-проектна практика»; Кваліфікаційна робота.

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191мп-2022:

Загальні компетентності:

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань і видів економічної діяльності), та розвивати трансдисциплінарне розуміння.

Спеціальні компетентності:

СК03. Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог.

СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.

СК14. Усвідомлення специфіки регіональних і місцевих природних, економічних, екологічних, соціальних та інших умов прийняття та реалізації містобудівних і архітектурних рішень.

Заплановані результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191мп-2022:

РН03. Здійснювати передпроектний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій, проводити разом з сертифікованими фахівцями обстеження та фіксацію руйнувань та пошкоджень внаслідок воєнних дій.

РН04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проектування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

PH12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо розробки архітектурно-містобудівних проєктів та проведення досліджень, у тому числі нормативну базу з проєктування споруд цивільного захисту та безпеки в умовах воєнних дій.

PH13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проєктуванні, обирати оптимальні проєктні рішення.

PH17. Діяти, використовуючи знання суспільства та соціального контексту в архітектурному середовищі; працювати з замовниками і користувачами, які є виразниками потреб суспільства; враховувати ергономічні і просторові вимоги, а також питання соціальної справедливості та доступності для усіх людей.

PH18. Здійснювати проєктне забезпечення першочергових робіт з відновлення пошкоджених внаслідок воєнних дій об'єктів інфраструктури поселень а також забудови.

PH20. Діяти, використовуючи знання природних систем і їх взаємодії з містобудівними системами; життєвого циклу матеріалів, питань екологічної стійкості і впливу середовища; враховувати ризик виникнення природних катастроф.

Компетентності відповідно до освітньо-наукової програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191мн-2022:

Загальні компетентності:

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК08. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань і видів економічної діяльності), та розвивати трансдисциплінарне розуміння.

Спеціальні компетентності:

СК03. Здатність аналізувати, розробляти та впроваджувати архітектурно-містобудівні рішення з урахуванням соціально-демографічних, національно-етнічних, природно-кліматичних, інженерно-технічних чинників та санітарно-гігієнічних, безпекових, енергозберігаючих, екологічних, техніко-економічних вимог.

СК11. Здатність критично осмислювати проблеми архітектури та містобудування.

СК16. Усвідомлення специфіки регіональних і місцевих природних, економічних, екологічних, соціальних та інших умов прийняття та реалізації містобудівних і архітектурних рішень.

Заплановані результати навчання: відповідно до освітньо-наукової програми «Архітектура та містобудування» СВО ПДАБА 191мн-2022:

PH03. Здійснювати передпроєктний аналіз архітектурно-містобудівних об'єктів і територій, проводити разом з сертифікованими фахівцями обстеження та фіксацію руйнувань та пошкоджень внаслідок воєнних дій.

PH04. Розуміти і застосовувати у практичній діяльності теоретичні і практичні засади проєктування інноваційних об'єктів містобудування, житлових, громадських, промислових будівель і споруд, реконструкції і реставрації архітектурних об'єктів, методи досягнення раціонального архітектурно-планувального, об'ємно-просторового, конструктивного рішення, забезпечення соціально-економічної ефективності, екологічності, енергоефективності.

PH12. Знати і застосовувати у практичній діяльності законодавство і нормативну базу щодо розробки архітектурно-містобудівних проєктів та проведення досліджень, у тому числі нормативну базу з проєктування споруд цивільного захисту та безпеки в умовах воєнних дій.

PH13. Обґрунтовувати безпекові, санітарно-гігієнічні, екологічні, інженерно-технічні і техніко-економічні рішення і показники у комплексному архітектурно-містобудівному проєктуванні, обирати оптимальні проєктні рішення.

PH19. Діяти, використовуючи знання суспільства та соціального контексту в архітектурному середовищі; працювати з замовниками і користувачами, які є виразниками потреб суспільства; враховувати ергономічні і просторові вимоги, а також питання соціальної справедливості та доступності для усіх людей.

PH20. Здійснювати проєктне забезпечення першочергових робіт з відновлення пошкоджених внаслідок воєнних дій об'єктів інфраструктури поселень а також забудови.

PH22. Діяти, використовуючи знання природних систем і їх взаємодії з містобудівними системами; життєвого циклу матеріалів, питань екологічної стійкості і впливу середовища; враховувати ризик виникнення природних катастроф.

1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
1. Вступ. Особливості просторово-розпланувальної структури міста Дніпро.	2	2	-	-	-
Змістовий модуль 1. «Соціально-екологічні проблеми містобудування»					
2. Принципи екологізації міського середовища. Поняття «Екологічний слід».	4	2	-	-	2
3. Еволюція поселень	6	2	-	-	4
4. Етапи формування міського середовища	6	2	-	-	4
5. Вплив міст на природне середовище	6	2	-	-	4
6. Позитивні і негативні тенденції урбанізації	6	2	-	-	4
7. Макет концепції екологічної малої будівлі із нескладною технологію	8	2	-	-	6
8. Основи міських факторів стійкості	8	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1.	44	14	-	-	30
Змістовий модуль 2. «Основи регіонального планування»					
1. Регіональне планування: основні положення, мета, завдання. Районування території.	4	2	-	-	2
2. Аналіз території та прогнозування розвитку регіону.	6	2	-	-	4
3. Розселення; системи розселення. Архітектурно-розпланувальна організація території: загальні положення.	6	2	-	-	4
4. Особливості планувальної структури зон урбанізації.	6	2	-	-	4
5. Особливості планувальної структури сільськогосподарських і природно-рекреаційних зон. Території історико-культурної спадщини.	6	2	-	-	4
6. Інженерно-технічна сфера регіонального планування. Семінар-презентація самостійної роботи "Тери-торіально-планувальні характеристики регіону".	8	2	-	-	6
7. Ефективність регіонального розпланування, реалізація рішень. Практика регіонального планування в Україні. Теоретичні концепти регіонального планування.	8	2	-	-	6
Разом за змістовим модулем 2.	44	14	-	-	30
Усього годин	90	30	-	-	60

2. САМОСТІЙНА РОБОТА

ОПРАЦЮВАННЯ РОЗДІЛІВ ПРОГРАМИ, ЯКІ НЕ ВИКЛАДАЮТЬСЯ НА ЗАНЯТТЯХ:

Назва теми	Посилання
За змістовим модулем 1: Розробка концепції та виконання макету екологічної малої будівлі із нескладною технологію (індивідуальне виконання)	Джерела з п.п.5: основні [4,6,9-11]; допоміжні – [2-5]; інтернет-ресурси [3,4,7,8].

За змістовим модулем 2: Виконання аналітичної та прогностичної роботи "Територіально-планувальні характеристики регіону" (групове виконання)	
--	--

ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЄКТУ (РОБОТИ) – не передбачено

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

За змістовим модулем 1: презентація макету.

За змістовим модулем 2: презентація аналітично-прогностичної роботи.

3. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії знань та умінь студентів за змістовним модулем 1.

Максимальна оцінка за змістовий модуль дорівнює 100 балам. Оцінка формується як середньозважена між оцінками за видами навчальної діяльності.

№ п/п	Вид навчальної діяльності у модулі № 1	Оцінка в балах	Коефіцієнт вагомості
1	Письмова контрольна робота	100	0,5
2	Відвідування лекційних занять	100	0,5

Критерії знань та умінь студентів за змістовним модулем 2.

Максимальна оцінка за змістовий модуль дорівнює 100 балам. Оцінка формується як середньозважена між оцінками за видами навчальної діяльності.

№ п/п	Вид навчальної діяльності у модулі № 2	Оцінка в балах	Коефіцієнт вагомості
1	Письмова контрольна робота	100	0,3
2	Демонстрація та захист презентації за темами практичних занять	100	0,5
3	Відвідування практичних занять	100	0,2

Критерій оцінювання презентації за темами практичних занять змістовного модуля 2.

Сума балів	Значення оцінки
100 – 90	Презентація має чітку структуру та повністю розкриває задану тему. Ілюстративний матеріал подано в повному обсязі, з умовними позначеннями та додатковими поясненнями автора. Розроблені схеми відповідають прийнятим критеріям архітектурно-містобудівної графіки. Доповідь є ґрунтовною і логічною. Автор володіє темою та вільно відповідає на запитання. Завдання виконано в строк.
89 – 82	Презентація в цілому відповідає заявленим вимогам і виконана в повному обсязі. Ілюстративний матеріал розкриває поставлене завдання, разом з тим має незначні неточності. Доповідь є зрозумілою та логічною. Автор в цілому

	володіє темою. Завдання виконано в строк.
81 - 75	Презентація виконана в повному обсязі, але з помилками. Ілюстративний матеріал має помилки та недостатню глибину опрацювання теми. Доповідь в цілому є зрозумілою. Автор здатен відповідати на запитання. Завдання виконано в строк або з незначною затримкою.
74 – 69	Презентація виконана в достатньому обсязі для відображення теми. Ілюстративний матеріал має значні помилки. Доповідь є стислою. Автор не достатньо володіє темою. Робота подана після строку.
68 – 60	Презентація подана в мінімальному обсязі. Ілюстративний матеріал має значні помилки та неповною мірою відображає зазначену тему. Доповідь стисла. Авторіві важко відповідати на запитання. Робота подана після строку.
59 -35	Презентація подана в недостатньому обсязі для оцінювання. Потребує доопрацювання.
34 - 1	Презентація виконана не за темою завдання.

Критерій оцінок на відповіді з контрольних робіт за змістовними модулями 1 і 2.

Сума балів	Значення оцінки
100 – 90	Відповіді досить повно розкривають суть питання, є обґрунтованими, структурованими та термінологічно вірними. Всі схеми та рисунки повною мірою відображають відповідь на поставлене питання. Робота здана в зазначені строки.
89 – 82	Відповіді, сутність термінології та графічний матеріал (схеми та рисунки) надані в повному обсязі, але з незначними помилками. Робота подана в строк.
81 - 75	Відповіді подані в повному обсязі, однак простежується відсутність структури та обґрунтованості наведеного матеріалу. Термінологія не чітка. Графічний матеріал має помилки. Робота надана в строк або з незначною затримкою.
74 – 69	Відповіді стислі, без чіткого визначення термінологічного апарату, та логічної послідовності. Всі схеми та рисунки подані не в повному обсязі та з помилками. Робота здана після строку.
68 – 60	Відповіді нечіткі, подані в мінімальному обсязі, не супроводжуються ілюстративним матеріалом. Робота здана після строку.
59 -35	Відповіді наведені в недостатньому обсязі для оцінювання, не мають чіткої логіки та ілюстративного матеріалу.
34 - 1	Відповіді подані не за темою завдання.

4. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу передбачає відповідальність викладача і студента; прозорість оцінювання; інформування та реалізацію політики академічної доброчесності.

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти та викладачі діють відповідно до нормативної бази академії.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти був відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконання завдання під час консультацій викладача.

Порядок зарахування пропущених занять: якщо пропущена лекція – у формі усного опитування за підготовленим звітом на відповідну тему, якщо пропущене практичне заняття – у формі виконання індивідуального завдання. При цьому враховується причина пропущених занять: якщо заняття пропущене з поважної причини, то відпрацювання зараховується з коефіцієнтом 1,0; якщо заняття пропущене за відсутністю поважної причини – з коефіцієнтом 0,5.

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами.

Студенти академії мають керуватися у своїй діяльності Кодексом академічної доброчесності Державного вищого навчального закладу «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» ПЛПМ 0812-001:2018, яким встановлено загальні моральні принципи та правила етичної поведінки.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
  - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;
  - надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Дотримуємося Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України Про регулювання містобудівної діяльності. 17.02.2011 р. № 3038-VI
2. Закон України Про Генеральну схему планування території України. 7.02.2002 р. № 3059-III
3. ДБН Б.1.1-13-2021 Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях.
4. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування та забудова територій.
5. ДБН Б.1.1-16:2013 Склад та зміст містобудівного кадастру.
6. Білоконь Ю.М. Регіональне планування теорія і практика – К:Укрархбудінформ, 2003.-246с.

Допоміжна

1. Білоконь Ю.М. Функція та структура форми в регіональному плануванні. – К:Укрархбудінформ, 2001.- 97 с.
2. Вадимов В.М. Город и река (планировочные аспекты).–Полтава:Археология, 2000.-214 с.
3. Городская экология : учеб. пособие для студ. высш. учеб. завед. / А.Н. Тетиор. – 3-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 336с.
4. Кучерявий В.П. Урбоеклогія. – Львів:Світ, 2001.- 440 с.
5. Містобудування: довідник проектувальника – К:Укрархбудінформ, 2001.-192 с.
6. Реинженеринг окружающей среды / С.Сато, Х.Кумамото. – СПб.: Бизнес-пресса, 2002. – 85с.

13. ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Віртуальний читальний зал ПДАБА <https://cutt.ly/69tmma7>
2. Мерилова І. Передумови та результати формування екологічної мережі України. <http://mtp.knuba.edu.ua/article/view/250551/248131>
3. Про основи містобудування: Закон України № 2780-12 від 16.10.2020 р. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2780-12>
4. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України № 3038-17 від 20.05.2022 р. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3038-17>
5. Шилова Т. О., Омеляненко М. В. Планування міст і транспорт. <https://cutt.ly/e9tnvoD>
6. Jacobs J. The Death and Life of Great American Cities. <https://cutt.ly/Z9Ogokh>
7. www.map.land.gov.ua%2Fkadastrova-karta
8. www.ESPON (European spatial planning network)
9. www.dipromisto.gov.ua - Науково-дослідний і проектний інститут проектування міст "Діпромiсто";
10. www.map.land.gov.ua%2Fkadastrova-karta.

Розробники

Віктор ВОРОБІЙОВ

Ірина ШВЕЦЬ

Гарант освітньо-професійної програми

Віктор ВОРОБІЙОВ

Гарант освітньо-наукової програми

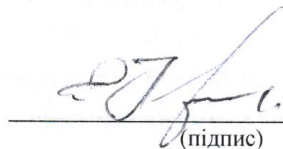

Олександр ХАРЛАН

Силабус затверджено на засіданні кафедри архітектурного проектування та містобудування
(назва кафедри)

Протокол від «31» травня 2023 року № 12

Завідувач кафедри

(підпис)

(Григорій НЕВГОМОННИЙ)